

De wonderse wereld van Gambia

reisverslag door Frans van der Feen; foto's: Ruud Fuik, Emile Dirks; opmaak: Emile Dirks

Hoewel de Gambianen leven in een harde wereld van werkloosheid en armoede, kwam het land op ons als bezoekers (met Stichting Vogelreizen van 4 t/m 16 januari 2019) ook wel sprookjesachtig over, met zijn mooie mensen, vooral de vrouwen in prachtige kleurrijke gewaden en de honderden schitterende, soms spetterend gekleurde vogels.

Yellow-crowned Gonolek (Ruud Fuik)

4 januari

Op luchthaven Schiphol heeft de automatisering weer forse schreden voorwaarts gemaakt. Er was al voor ons ingecheckt, nu hoefden we alleen nog maar onze koffer in een kooi te plaatsen, het label te printen en aan te brengen en het bewijsje in ontvangst nemen. Ook de paspoortcontrole ging via een venster (en een foto?). Het vliegtuig vertrok niet op tijd, omdat er een controlelampje van de airco niet brandde. Dat diende eerst in orde zijn. Uiteindelijk vertrokken we een uur te laat. Ook moesten we in Faro een tussenlanding maken om bij te tanken... Het totaalgewicht zou niet toelaten om voldoende kerosine voor de hele vlucht mee te nemen. Tegen

half vier plaatselijke tijd (we hadden inmiddels onze horloges een uur teruggezet) landden we in Banjul. We hoorden van een aantal medereizigers dat ze al eerder in Gambia waren geweest. Na de formaliteiten op de kleine luchthaven, konden we in een busje stappen, waar ook al de gids Modou Colley aanwezig was. De koffers werden op het dak getild. Door het drukke en chaotische verkeer reden we naar Picca Laa Eco Lodge, midden in de rimboe van Tanji. Onderweg keken we onze ogen uit; golfplaten hutjes, nogal wat huizen die misschien ooit zullen worden afgebouwd en veel oude roestige personenauto's en vrachtwagens, die bij ons al lang zouden zijn afgedankt. Veel palmen en Baobabbomen.

Stalletjes langs de weg waar fruit te koop wordt aangeboden, vrouwen in prachtige veelkleurige lange gewaden, geiten, koeien, schapen en ezels die daar op hun gemak tussen door scharrelen.

Eerst over asfalt, daarna slingerden we over zandpaden tussen de bouwsels door naar ons eerste onderkomen. Wij namen onze intrek in een klein gebouwtje met drie kamers. Om half zes gingen we met de plaatselijke gids hier rondkijken en we zagen diverse mooi vogels (26 al, bleek 's avonds bij het 'lijsten'), zoals de Afrikaanse Slangenhalvogel, de Senegalgriël, Bonte IJsvogels en de Breedbekscharrelaar. Daarna konden we (koud) douchen, koffie maken en om 8 uur werd ons een bord sla, patat en kip voorgeschoteld. Sommige reizigers durfden de sla niet te eten, bang dat het met 'onrein' water was gewassen. Twee stukjes banaan toe.

5 januari

Na een goede nachtrust (het is hier doodstil) worden we om kwart over zeven aan het ontbijt verwacht. Er staan tafeltjes gedekt bij het riviertje, waar we voortdurend 'gestoord' worden door fraaie vogels. Stokbrood met uienomelet. Om kwart over acht vertrekken we voor een excursie. We komen weer door het drukke centrum en gaan verderop een zandweg op. We doorkruisen de bush van Brufut Forest en stoppen regelmatige voor bijzondere waarnemingen, zoals de Cordon Bleu, een lichtblauw klein vogeltje. Dan stappen we uit en gaan over de zandpaden zwerven. Wat een prachtige vogels ook hier!

Kappieren (Emile Dirks)

Heel bijzonder is de Witwangdwergooruil. Het wordt al aardig warm, zodat het goed uitkomt dat we bij een beschaduwde plek komen waar je zittend kunt kijken naar waterbakken waar schitterende vogels komen baden, met koffie! Tot slot leidden de gids en de 'boswachter' ons naar enkele nachtzwaluwen. Het is behoorlijk zoeken tussen het gebladerte naar de geschutkleurde vogels. We gaan terug en we komen langs een wedstrijd in de zaterdagcompetitie met in geel

geklede voetballertjes die tegen de groenen spelen. De lunch wacht, vis met groenten en rijst. De meesten vinden het teveel (rijst). Om half vier gaan we weer 'aan de slag', naar de kust, voor meeuwen en sterns. Tijdens de lunch kijken we naar badderende vogels, o.a. een fel gekleurde Starling met kraallogjes en een lange staart. Buulbuuls kom je overal tegen en heel veel verschillende soorten duiven. Inmiddels heeft Ali onze Euro's omgewisseld voor Dalasi's. We krijgen allemaal een heel pak geld, maar we worden geacht er meteen weer 1750 bij Emile van in te leveren. Dat is bestemd voor de diverse foien voor alle plaatselijke gidsen, maar ook van Ali en Modou.

De Hamerkop (Ruud Fuik)

We rijden door het centrum en gaan via een zandweg de weg naar zee in. Langs allerlei onbeholpen hutjes komen we bij het rommelige strand. Rechts zitten een heleboel Koereigers. We lopen een paadje in en komen bij

een plas die we met zon mee kunnen bekijken. Er zitten Grote Sterns, Grijskopmeeuwen en twee Sporenkieviten. Langs het strand scharrelt een Regenwulp en wat Rose Grutto's. In een volgende plas zien we een Blauwe (maar dan ook écht blauw) Reiger, de Western Reef Egret en een Zilverplevier. Het volgende doel is de Evergreen Eco Retray, 'het bos', waar inmiddels de bomen gekapt zijn, omdat er een koffieplantage zou komen. Dat is niet doorgegaan, het is nu een dorre (ook door de droge tijd) wildernis. We zien er wel mooie vogels, zoals de Bearded Barbet. De stroom valt uit, net als we weer op ons vakantieoord aankomen. We eten opnieuw vis, met patat, sla en een uienpraktje. Papaja met ijs toe, bij kaarslicht, want de stroom laat het opnieuw afweten.

6 januari

Na een hartelijk afscheid van de mensen van Pica Laa Eco Lodge rijden we naar de Wetlands in de omgeving van Kartong, waar zich nog meer vogelaars ophouden. We zien hier een heel stel Fluiteenden en de Abyssinian Roller. Er zijn ook Engelsen die Sporenkieviten aan het ringen zijn. We mogen wel komen kijken, maar wij hebben niks met dat ringen! We zien hier ook de Roodborstuurvink, een rode beauty. Verder Jacana's. Modou wordt hier geassisteerd door een plaatselijke gids. Een Grote Zilverreiger vliegt over en een Heilige Ibis. We gaan verder en op het strand kijken bij Kartong Refreshment Centre (Berekuntu). We lopen een stuk langs de vloedlijn. Er liggen mooie en grote schelpen. In een plasje scharrelt de

Blauwe Rifreiger. Verderop een stelletje Regenwulpen en enkele Oeverlopers. In de verte fladderen bijeneters, maar we krijgen ze niet goed te zien. We lopen terug en gaan wat drinken bij het stalletje bij de strandopgang. Verscheidene reizigers

Black Crane (Ruud Fuik)

bestellen een mix van grapefruit- en limoensap. De beheerder perst de ene na de andere vrucht uit, nadat zijn vrouw ze geschild heeft. 150 Dalasi (€ 3,-) kost dat. Een enkeling vindt 100 wel voldoende betaald...

Het wordt lunchtijd en we rijden naar het zuidelijkste puntje van Gambia bij Stala Adventures Lodge; aan de overkant van de rivier ligt Senegal. Boven ons cirkelt een hele zwerm Kleine Pelikanen. Er wordt een lunchbuffet voor ons klaar gezet met rijst, groenten, aardappelen en vis. Na het eten kunnen we nog even relaxen aan de oever om te kijken naar voorbijvliegende of in het slijk scharrelende vogels, zoals een Bonte IJsvogel en een Groenpootruiter. Dan rijden we terug, langs Bougainvilles, die bloeien in paars, oranje, wit en rood. Opvallend hoeveel geiten en schapen er los langs de wegen lopen. Ook koeien en ezels bewegen zich vrij door het land en het verkeer. Ook veel kinderen langs de weg; die zwaaien steeds naar de toeristen. Al maar langs onaffe bouwseltjes, tafeltjes waarachter Gambianen wachten tot iemand hun waar, vaak fruit, komt kopen. Om ca. 15.30 u arriveren we bij Paradise Beach Samyang, waar tientallen auto's geparkeerd staan. Het is 34°C. Het strand is dan ook immens druk en er klinkt 'bonkmuziek'.

We hebben het aardig warm gekregen en zijn hard toe aan een douche in ons appartementje. De handdoeken moeten nog worden uitgedeeld, zodat we onze eigen doek maar gebruiken. Emile moet er flink achteraan zitten om een ieder alsnog van een handdoek te voorzien, die nog te drogen hingen.

zwemmen in de oceaan

Wij constateren dat we onze documentatie van de reis kwijt zijn, o.a. de vogellijst. Kennelijk gisteren laten liggen bij het laatste inpakken. Dat wordt behelpen. Moeten we de vogels voorlopig maar in het boek aankruisen. Slechts enkele vogelaars gaan zwemmen in de Atlantische Oceaan, heerlijk in de golven springen! Het diner is weer in de vorm van een buffet, met o.a. garnalen en lekkere patat. Geen dessert. We moeten al vast opgeven wat we morgen voor lunchpakket mee willen. De chauffeur Ali en de gids hebben vandaag wat vouwstoeltjes geregeld om op te lunchen tijdens de lange

tocht van morgen, helemaal naar Georgetown, in het oosten van Gambia.

7 januari

Hoewel we een tocht van 300 km voor de boeg hebben, maken we geen haast. Eerst een ontbijt met o.a. ui-omelet en witte bonen en er is ook marmelade. Op het voorplein van Paradise Beach staat een boom vol wevernesten. De vogels zijn er ook, Village Weavers, zo genoemd omdat ze samen een soort dorp vormen in zo'n Baobabtree. Twee van die vogels rollen vechtend door het zand. De bus slingert over de zandweg om de kuilen te ontwijken. In het dorp stoppen we om ijs te kopen voor de koelbox, waarin steeds flesjes water voorradig zijn. Bij een ander 'winkelkje' worden bananen gekocht. Als we later nog ergens stoppen worden we direct 'belaagd' door dames die fruit willen verkopen. We worden echter door Stichting Vogelreizen voldoende voorzien van eten en drinken. Als we een stuk gereden hebben slaan we een zandweg in bij Farasutu. Daar gaan we het veld in met een plaatselijke gids. In een boom worden een paar Violet Turaco's ontdekt. Mooi door de telescoop! We lopen verder naar een plek waar de gidsen een uil weten, de Grijsje Arenduil. Ze weten ook nog daar ergens een nachtzwaluw. Na enig speuren wordt het beest gevonden, tussen dorre bladeren: de Standard-winged Nightjar, heel bijzonder met twee extra lange veren aan zijn vleugels. Daarna bezochten we een vogelbadderplek met de lichtblauwe Cordon Bleu, Lachduiven, Lavender Waxbills en een Vuurvink.

Nijlpaarden in de Gambiarivier (Ruud Fuik)

Een deel van de groep ging op zoek naar een Bosuil, anderen bleven lekker hier zitten (met koffie). Er kwam ook nog een Termietenspecht op een boom zitten. We gingen weer verder rijden tot het lunchtijd was. Modou wist een leuke plek bij een plasje met o.a. Zwarte Rallen, een Jacana en een Zwartkopreiger. *Schooluniform* De lunchpakketten werden uitgedeeld, met kaas en tomaat, of met kip. En een banaan toe. Het werd tijd om verder te rijden. Regelmatig door dorpjes. Soms is het heel druk, met veel activiteit, heel veel gele taxi's die wachten op een

ritje. 's Morgens hadden we kinderen (in uniform) naar school zien lopen. Nu zien we kinderen weer naar huis gaan. Bij de huisjes zie je heel veel kinderen, die vaak lachend naar ons zwaaien. Er wordt veel gevoetbald, wat door de droogte nogal stuift. Langs de weg zien we veel Mangobomen en overal Baobabs, waarvan de kruin op een wortelgestel lijkt. De bus moet regelmatig remmen om politie- of militaire checkpoints te passeren. Er schijnen hier wel drugs vanuit Senegal te worden vervoerd. Ook steken er af en toe rustig koeien (met enorme horens) over. Langzamerhand worden de huisjes armoediger, met daken van palmbladeren. Omheiningen zijn vaak van roestige, schots en scheve golfplaten. Hoewel we een beetje door moeten rijden, stoppen we toch voor bijzonder waarnemingen, verschillende roofvogels, zoals de Longcrested Eagle (met kuif), de Sprinkhaanbuizerd met lichtbruine flanken, de prachtig Red-necked Falcon en een schitterende duif, de Bruce's Green Pigeon. Om kwart voor zeven komen we aan bij Baobolong Camp in Janjanbureh (met de oude Engelse naam Georgetown), sobere lodges met allemaal zogenaamde persoonlijke begeleiders. Het is een avondse boel met deuren die niet sluiten, lekkende wc, geen wissel in de douche, een plafond dat dreigt naar beneden te komen. Emile moet eerst de technische dienst erbij halen voor hij zijn kamer af kan sluiten. Gisteren overkwam Annelies al zoiets op Paradise Beach. Haar slot moest zelfs geheel vervangen worden. Het eten is in ieder geval weer lekker, couscous,

spaghetti en rijst met kip.

8 januari

Na het ontbijtbuffet, waar we even geduld voor moeten hebben, gaan we met het busje naar de boot. We hadden er ook heen kunnen lopen, maar de communicatie van Modou via Emile naar de groep laat af en toe te wensen over. Alleen Wil is gaan lopen en dat is best leuk hier. De boot vaart ons in westelijke richting over de Gambiarivier. Vooral vanaf het dek heb je een ruim uitzicht op de oevers. We moeten de boot wel steeds in balans houden, niet allemaal aan één

kant! We krijgen dan ook veel te zien. Een zwerm Zwarte Ooievaars, een Afrikaanse Visarend vliegt over (veel wit). In een boom zit een rijtje bruinrode apen: Red Colobus. Er zit een Blue-breasted Kingfisher en verderop 3 Bonte IJsvogels op één tak. (Soms klinkt de Engelse naam leuker en soms de Nederlandse). We horen en zien een paartje

Fluiteenden (Emile Dirks)

Zomertortel. Verscheidene Broadbilled Rollers zien we, één laat zich extra mooi zien: bruin, rood en koningsblauw. Bovenin een boom zit een Western Grey Plantaineater (in het Nederlands: Bananeneter); wij eten trouwens ook elke dag (stukjes) banaan. Een aantal keren zien we Palmnootgieren (met hun witte bovenstuk). Een Grey-headed Kingfisher vliegt voorbij, verblindend blauw. Een Nijlpaard komt boven en in een palmboom zien we een Baviaan.

De witte reiger die we zien is geen zilveren, maar een witte variant van de Westelijke Rifeiger. Op de boomstronk naast hem rust een Varaan. Boven in een kale boom zitten enkele Maraboes, later zien we er ook enkele vliegen, heel groot. We komen ook een Groene Reiger tegen. Op een tak zit een klein vogeltje, de Moerasvliegenvanger. Een heel aantal Slangenhalvogels vliegt achter elkaar op uit het oeverstruweel, drie gaan boven in een boom zitten.

Het is behoorlijk zonnig, zodat je wel een petje of hoed op je hoofd moet hebben. Emile is zijn petje vergeten; hij fabriceert zelf iets van een tasje en een geleende zonneklep. Met een kano komen twee mannen naar onze boot en één van hen vertelt over een project dat zij in 1997 begonnen zijn om de hier uitgestorven Chimpansees weer in te voeren. Op één eiland worden ze gevoerd, op een ander moeten zij leren zichzelf in leven te houden. Ze kunnen ze lokken, maar de apen willen kennelijk niet luisteren. We zien wel een Krokodil. Een stel Kleine Pelikanen zwemt bij een eiland en twee zitten in een boom. Aan boord wordt ons een warme lunch geserveerd, die mensen van Baobolong tijdens het varen hebben bereid.

Iets verderop zien we een stuk of drie Nijlpaarden boven het water uitkomen en op het strand ligt een Krokodil met zijn bek open. De boot legt aan bij een steigertje waar we begroet

worden door Ali en een stelletje kinderen, een klein meisje bloot met alleen een touwtje om haar middel. De mensen hier hebben een mooie donkerbruine kleur. Vanuit de bus zien we enkele Bruine Miertapuiten. We gaan naar een plek waar we vanonder een boom bijeneters kunnen zien. Red-throated Bee-eaters, ongelooflijk mooi, vooral door de telescoop. Er zitten er een heel stel! In een andere boom enkele Village Indigo Birds! We zien er ook een stel Whydahs, een paar met superlange staarten. Het is vandaag 35°C. Loes ontdekt een paartje Cut-throated Finches, die ze net gisteren in het vogelboek had zien staan. Het lijkt of hij een bebloede snee in zijn hals heeft. We verlaten deze relaxte plek en zien onderweg op een ezel drie Yellow-billed Oxpeckers. De weg eindigt bij een pont. Er staan een stuk of vijf auto's te wachten, maar er gaan er maar twee op. Ons gezelschap wordt alvast met een klein bootje naar ons onderkomen aan de overkant gevaren. Degenen die hun kamersleutel in de tas in de bus hebben gelaten, moeten wachten, met alvast maar een welverdiend biertje. De anderen wassen zich met schaars koud water. Er blijken geen reservesleutels voorhanden. Als een gast zijn sleutel kwijt is of per ongeluk meeneemt, moet de deur worden opengehakt (kun je hier en daar zien).

indrukwekkende sterrenhemel

Voordat we na het eten naar de kamer gaan, werpen we achter het hotel nog even enkele blikken naar boven. Dankzij de heldere lucht is er een hemel vol sterren en ook de Melkweg is zichtbaar. Indrukwekkend! In bed horen we weer de vleermuis piepen. Als alle lichten uit zijn is het pikdonker in onze kamer.

Slangenhalvogel (Emile Dirks)

9 januari

Deze morgen gaan we vogelen op de rijstvelden. Rijst zien we niet, wel dichtbegroeide velden met plassen waar fraaie waterlelies bloeien. Eind vorige eeuw hebben Chinezen hier de rijstteelt mogelijk gemaakt jaarrond, dankzij een goed irrigatiesysteem. Die

rijst ging voornamelijk naar China. Na de revolutie heeft de regering geregeld dat de rijst in Gambia bleef, maar toen werd het systeem niet meer (goed) onderhouden en sindsdien moet men wachten op de regentijd. Onderweg vanuit de bus zien we een gigantische groep Baboons; apen die aardnotenvelden plunderen. Wil men hier zelf pinda's oogsten dan moeten de velden 24 uur worden bewaakt.

We stoppen omdat we in een boom een Grijs Torenvalk zien. Er komt een Grey Hornbill bij zitten. Verderop op een draad een Zwartmaskerduif. Weer een stukje verder in een boom een Bruce's Green Pigeon, met een schitterend gele buik. Na een klein uurtje zijn we bij de rijstvelden. Daar miegelt het van de Ral- en Zilverreigers. Langs een zandpad lopen we de velden in en zien weer zo'n prachtige kleurrijke Abyssinian Roller. Op een schuurtje in de verte ontwaren we een Malachite Kingfisher met een bronsrode borst en verder vooral blauw; wat een schoonheid! Langs een ander paadje ontdekt Loes een Purperreiger. Emile roept voortdurend om wat hij allemaal ziet zitten of wegvliegen. Ook in de bus herkent hij vogels met een enkele blik, ook (ver) vliegende beesten. Modou weet helemaal alles, heeft aan het horen van het geluid al genoeg! Er wordt een Vorkstaartplevier ontdekt. Met enige moeite krijgen we (Emile of Modou) hem in onze telescoop. Ook al weer zo'n mooi beest! Verder lopend zien we er gewoon hele zwermen van. Op een kale tak zit een Roodkopklauwier.

In één van de plassen landt een zwerm Kemphanen. Er zitten allerlei plevieren, maar ineens vliegt alles op. Een Lannervalk jaagt de boel op.

moeten we weer af en toe uitwijken voor overstekende ezels. De lunch die een half uur later dan de bestelde 1 uur wordt neergezet, bestaat uit rijst met kip en pindasaus.

African Jacana (Emile Dirks)

Ook een groentensalade. Op de binnenplaats van Baobolong worden in een rond gebouwtje nieuwe kamers aangelegd, met een badkamer die de helft kleiner is dan onze, ook duidelijk door doe-het-zelvers zonder goed gereedschap. Bij het afhangen van de deuren moet getimmerd en geschaafd worden om alles passend en sluitend te krijgen. Er wordt hard gewerkt om de kamers af te krijgen. 's Avonds komen er twee andere groepen, waarvan er één in de nieuwe kamers de intrek neemt. Er is ook een fraai betegeld plateau op de binnenplaats, dat als gebedsplek wordt gebruikt. We zien er af en toe mensen knielen. Na de lunch wandelen we naar de pont en terug, maar het is eigenlijk te heet op deze siesta-tijd. We worden volop begroet met 'How are you?' Eén van een groepje meisjes zegt 'I kill you' en ze giechelen. Een jongetje vraagt om een bal. Die vraag hebben we eerder gehad. Of om schoolmateriaal. Ze zijn hier zo arm! We verbazen ons erover dat veel vrouwen lasten op hun hoofd dragen zonder het vast te houden! Later zie ik van dichtbij dat een vrouw een soort stoffen ring op haar hoofd heeft onder de bagage. Om half zes gaan we op weg om een grote uil te zien. We moeten er een heel stuk voor rijden (dat is wel een nadeel) door een bosgebied. Onderweg zien we twee Blackheaded Lapwings.

Ali pakt zijn machete

Het pad wordt steeds slechter, zand met keien. Soms moet het busje zich tussen het struweel door persen. Ramen dicht anders slaan de takken naar binnen. Ali moet er een keer uit om met zijn machete takken weg te hakken. Verderop krijgen we met veel gesis links achter een leuke band. Gelukkig zitten daar dubbele wielen, zodat de reparatie kan worden uitgesteld tot morgen onderweg. We nemen een kijkje bij de Gambiarivier in de hoop daar de African Finfoot te zien. We zien wel andere vogels en een aap, maar deze Fuutkoet niet. We lopen weer terug door het Bird Safari Camp, sinds 5 jaar jammerlijk in verval geraakt door wanbeheer. Je kunt zien dat het een

Violet Turaco (Ruud Fuik)

mooi kamp is geweest! Om een uur of zeven kunnen we de uil verwachten en inderdaad, in een andere boom dan gedacht, zien we Verreaux' Oehoe. Hij vliegt weg en komt even later weer terug, maar dan wordt het al donker. Terug bij de auto blijkt daar nog een nachtzwaluw rond te vliegen, de Viervleugelnachtzwaluw, of de Standard-winged Nightjar, die we een paar dagen geleden tussen het gebladerte zagen.

10 januari

Eén van de vele Gambianen die op Baobolong rondlopen, de chef?, gaat berekenen wat ieder moet betalen voor de drankjes. Adrie heeft een aantal aanbevelingen opgeschreven over kleine verbeteringen bij Baobolong. Jos zegt dat ze dat zelf ook wel weten. Toch is het goed om deze opbouwende kritiek te laten weten. Ze heeft het aan Modou gegeven. Hij keek niet blij. Achteraf gezien, na lezing van een artikel over de slechte economie van Gambia en de armoede onder de bevolking, denk ik dat we zeer terughoudend dienen te zijn met kritiek over onze eenvoudige onderkomens. De inwoners hier moeten met nog minder genoegen nemen... Er is dit keer chocoladepasta voor op het brood. De honing is ook heel lekker.

twee keer wachten voor de pont vandaag Dan rijden we naar de pont, waar een lange rij voertuigen wacht. We gaan er wat rondkijken, peanuts en appels kopen. In één van de bomen zien we twee Drongola's, zwart met een knalrode borst. Op één van de vuilnishopen scharrelen enkele White-crowned Robin-chats, ook zwart, met een bruinrode borst en een wit petje.

Een Mercedes probeert voor te dringen, maar Modou gaat heftig met de chauffeur in discussie. Omstanders bemoeien zich er ook mee. Uiteindelijk sluit de man toch maar achter aan de rij. 1½ uur later zijn we aan de overkant en kunnen we gaan rijden over de asfaltwegen. Vier jaar geleden was alles hier nog zandweg. De goedlachse Ali speurt vanachter het stuur steeds de omgeving af en stopt als hij een opvallende vogel ziet. We worden naar het gebied gebracht waar we eerder de Red-throated Bee-eaters hebben gezien. Kunnen wij

daar wat rondkijken, terwijl Ali de leuke band laat repareren. We zien er nu de Sahel Paradise Whydah, de Kleine Groene Bijeneter en de Doorgesneden Keel-vink. In de bus zit iedereen steeds op dezelfde plek, wij steeds op de tweede bank, direct achter Emile. We hebben de tweede dag expres afgewacht, want we wilden die bank niet claimen, maar hij bleef toch vrij (voor ons). We rijden langs velden waar chilipeper wordt verbouwd. Een groep vrouwen zit onder een boom in de weer met de felgekleurde pepers. Zitten doen de mensen hier trouwens veel, langs de weg of bij hun onderkomens of tafeltjes met koopwaar. Op een andere plek waar we even de bus uitgaan zien we de Baardgrasmus. Modou heeft steeds snel onze telescoop op de vogels gericht. In een volgende boom een paar Maskerduiven. Er vliegen Viervleuklibellen rond en Kleine monarchvlinders. In een plas zitten drie Zwarte Reigers. Eén ervan vormt tijdens het fourageren steeds een parapluutje met zijn vleugels. Op zo'n beschaduwde plekje komen de vissen af... Bij een meertje gaan we lunchen en de Krokodilwachter zoeken. Die zien we al meteen: wat een prachtig getekende plevier, zwart, grijs, geel en roze! Een kudde koeien loopt door de plas om te verkoelen en te drinken. Het is vandaag ook weer 36°C. Overal zie je hier grote termietenheuvels.

Western Red Colobus (Ruud Fuik)

Op de vervolgtocht gaan we er weer even een stukje uit en dan zien we 'spreuwenwolken' boven het riet van Red-billed Quelea's, tienduizenden! We stoppen nog een keer voor een fraai belichte Sprinkhaanbuizerd. De fotografen onder ons zijn opgetogen. Onderweg zie je ook regelmatig stenen liggen, gemaakt van klei en in de warme lucht 'gebakken'. Dan komen we bij de pont. Daar is zoveel belangstelling voor, een

enorme rij auto's, busjes, vrachtwagens, dat we vrezend hier wel uren te zullen staan. Eerst gebeurde er een tijdje niks; het was nog siësta om half vijf. Ali en Modou delen wat 'smeergeld' uit, wat zorgt voor de nodige voorrang, zodat we na een uur over zijn.

Er wordt bij de pont van alles verkocht. Niet lang meer, want de nieuwe hoge brug is bijna af. Om half zeven zijn we bij ons 'driesterrenhotel', Camp Tendaba. Iets luxer dan gisteren, al is de badkamer ook helemaal nat na het douchen en lekt de wc. Het vuilnis van de vorige gasten, een groep van 350 studenten, wordt de volgende dag opgeruimd en dat oogt een stuk netter. Het eten smaakt weer goed!

11 januari

Om half negen stappen we in een korjaal en varen we de brede rivier op, langs een pindafabriek. Na een tijdje gaan we aan de overkant een kreek in tussen de mangrovebossen door. Eindelijk zien we de Finfoot door de mangrove sluipen. Het stikt hier van de Slangenhalsvogels. Als ze laag door het water zwemmen zijn ze net een slang. Een Krokodil steekt een stukje boven water uit. We horen een geluid dat klinkt van hoog naar laag: Blue-breasted Kingfisher. Een gewone Halsbandparkiet, 2 Regenwulpen in een boom (!). Verscheidene Bonte IJsvogels en dan

een Blue-breasted, prachtig turquoise. Een 'nieuwe' vogelsoort zien we, de White-throated Bee-eater. Op de slibberige oevers krioelen veel krabben. Een zwerm 'gewone' Bijeneters komt over. We varen langs een honderden meters lange Aalscholverkolonie, nesten met jongen. Ook weer een Malachite ijsvogeltje met zijn warmrode borst. *reuze reiger* De tocht wordt bekroond met de Goliathreiger, die vlak naast

Red-necked Falcon (Ruud Fuik)

een Blauwe Reiger staat; zie je mooi het formaatverschil. We varen terug langs enkele Roze Pelikanen. De voor één uur/half twee aangekondigde lunch komt tegen half drie, wel met heerlijke vis, Baracuda. Eerder was er wel al een lekker soepje. Emile heeft Dunbekmeeuwen gezien bij de steiger. Daar gaan wij ook even naar kijken. Ze zitten nog op ons te wachten! Om een uur of vier gaan we van het zwembad gebruik maken. Dat koelt lekker af! Adrie en Wil lagen er gisteren zelfs al als eersten in te dobberen. Om vijf uur gaan we naar het naburige vliegveld, voor het laatst in 1984 gebruikt voor helicopervluchten. We zien daar 2 Wattled Plovers, Lelkieviten, met hun lange gele poten. In de waterplas zitten heel veel Reuzensterns en enkele Lachsterns. In een boom een Kuifarend, wapperend met zijn kuif. Als we weer verder rijden zien we vanuit de auto een Shikra die een hagedis eet. Verscheidene keren moet worden uitgelegd waar-ie zit, voordat iedereen hem in beeld heeft en tegen zijn kont aankijkt. We stappen in een bosgebied uit waar het een en ander rondvliegt. Dankzij de telescoop kunnen we prachtig naar de Gevlekte Griel kijken en zien wijzelf de White-crested Helmet-shrike (met kuif). Was Ali eerder deze week grieperig, vandaag is Modou verkouden en heeft hoofdpijn. Hij krijgt paracetamol vanuit de groep om dat te bestrijden. Ook anderen beginnen al te niezen en te snuiten.

12 januari

Adrie wil wel wat duidelijker o.a. de duiven weten. We zien er meteen al twee vanaf de ontbijttafel, kleintjes, dat zijn Lachduiven. We gaan eerst weer bij het vliegveld kijken, terminal 1, naar de Lesser Blue-eared Starling en een Red-faced Spoonbill. Er staat een boom vol Wijnduiven. Verdergaand stoppen we voor een Grey-headed Sparrow, samen in een boom met een Roodstuitzwaluw. Ons

volgende doel is de pindavelden, waar we al gauw een Yellow-billed Shrike zien en een prachtige Pygmy Sunbird, groen en geel, met een lange staart. Op een spriet zit een gewoon Paapje en in een boom zien we prachtig de Dark Chanting Goshawk, met zijn mooie gestreepte borst. Ook zit hier een Striped Kingfisher, die insecten eet en dus niet bij de rivier leeft. Boven in een boom wordt een prachtige Rufous-crowned Roller ontdekt, fraai bruin gestreept met wit voorhoofd. Nu eens niet op een koe of ezel, zit in een boom een Oxpecker, met zijn roodgele snavel. Modou zet een White-shouldered Black Tit in de scoop, maar die vliegt te gauw weg. In een andere boom zitten twee Boompiepers. We gaan teruglopen en zien ergens anders een Swallow-tailed Bee-eater, ook al weer zo'n bijou. Als we door de bush terugrijden komen

we langs de plek waar we gisteren de Gevlekte Griel zagen. Hij zit er nog! Vanuit de bus zien we een Bruine Slangenarend zitten, met zijn ronde kop. En verderop trekt een grote groep apen door het veld. Jonge aapjes zitten rechtop op hun moeders rug. Na de lunch, met weer lekkere vis, gaan we opnieuw zwemmen.

Long-tailed Nightjar (Ruud Fuik)

Aanvaring Om half vier begint de 'avond'-boottocht, door de krekens. Een prachtige tocht, al levert het niet veel nieuws op. Wel bijzonder is een Woolley-necked Stork (een ooievaar met een dikke wollige nek). Halverwege de tocht ligt er midden op de vaarroute een andere excursieboot stil; ze speuren naar een Kwak en gebaren dat we stil moeten zijn. De motor wordt uitgezet, maar door de vaart botst onze boot op de hunne. Het klinkt niet goed, maar er lijkt toch geen averij te zijn opgelopen. Grappig om enkele Roze Pelikanen boven in een boom te zien. Zo tegen de avond wordt de lucht heel mooi en onder een

rode hemel varen we terug naar Tendaba Camp.

13 januari

Vrij vandaag. We kunnen ontbijten tussen half acht en half negen, maar de hele groep zit toch gewoon om half acht aan tafel. Er worden toch twee vrijblijvende uitstapjes aangekondigd. Om 9 uur naar de foto-hut boven het dorp. Onderweg zien we twee Barbets, de Vieillot's en de Bearded. Van die laatste zie je door de telescoop heel fraai de 'baardharen' rond zijn grote gele snavel. We krijgen (te) kort ook de African Golden Oriole te zien, de knalgele Wielewaal. Ook de Beautiful Sunbird is van de partij en de Pygmy Sunbird. De fotohut heeft zicht op een waterbak waar allerlei vogels komen drinken en baden, zoals starlings, bishops, Cordon Blue en waxbills. Na terugkomst kunnen we nog even relaxen voor we gaan lunchen. Bij de lunch trakteert Emile namens Stichting Vogelreizen op een drankje, omdat het zo'n mooie dag is. Het is ook 37°C.

Om drie uur gaan we zwemmen en om vier uur het rode dijkje op om naar het vliegveld te lopen. Er is ook een excursie heen met de bus, om

kwart over vijf, maar wij hebben zin om samen een stuk te lopen. We zien enkele hornbills en bij een eerdere plas dan waar we al twee keer gekeken hebben, Reuzensterns en diverse andere vogels, vanuit een wiebelige uitkijktoren. Na een heel stuk over de zoutvlakte bereiken we het dijkje, waar al gauw de anderen verschijnen. Inmiddels is de Lelkievit die we zagen, weg en zit er niet veel meer. Wel zien we later een Poelruiter en een Blue-bellied Roller. Terug mogen we toch nog wel met het busje mee, al hadden we gezegd dat we een busloze dag wilden...

We kunnen nog net even douchen en dan wacht, om even na achten, het

diner. We eten de hele vakantie twee keer warm per dag. Het lijkt veel op elkaar. Soep en dan rijst en/of pasta, kip of vis, uiensaus, soms pindasaus. Steeds heel lekker. Toe vaak een stuk banaan.

African Wattled Lapwing (Ruud Fuik)

14 januari

We gaan weer met de bus mee, naar onze laatste locatie in Gambia. Onderweg slaan we af om een paar kijkjes in het 'bos' te nemen, met als resultaat o.a. de Grey-backed Camaroptera, een soort winterkoning en een Yellow-fronted Tinkerbird, geel met een oranje petje, enkele sunbirds en de Swallow-tailed (blauwe) Bee-eater. Eén van de vele roofvogels, waar de reisleader, de gids en de fotografen altijd over juichen is de Dark Chanting Goshawk. Geef mij maar de Wielewaal, die we prachtig konden bekijken. Bij een volgend stop zien we een hele groep White-crested Helmetshrikes, een witte ara-achtige vogel met een groot geel oog. Langs de weg gaan we nog zoeken, naar de Ground Hornbill, maar we komen niet veel verder dan een Violet Turaco en een aap.

lodges van Abdoul en (de Nederlandse) Carlijn

We zijn verrast als we bij AbCa's Creek aankomen, fraaie lodges in het oerwoud. We gaan er eerst lunchen, maar het gaat er allemaal nogal langzaam. Vooral de bestelling van de hibiscusdrank, Wonjo juice, heeft nogal wat voeten in de aarde, omdat het nog ontdooid moet worden. 's Avonds worden de bestellingen gecontroleerd en dan blijkt dat een en ander inderdaad nogal chaotische is genoteerd (door de stagiaires). Het is er echter wel mooi, met goede huisjes en het stikt er van de starlings. Na de siesta gaan we om 5 uur weer vogelen. We zien in een kale boom maar liefst 5 Palmnootgieren. Enkele scharrelaars zijn ook van de partij. Hoogtepunt is de Pearl-spotted Owlet. Hij kijkt ons met zijn grote gele ogen aan en als hij zijn kop 180°C draait zie je ook iets als ogen op zijn achterhoofd. Ik kijk even naar enkele Piapiacs, die op Roeken lijken en een Bearded Barbet laat zich nog eens mooi zien. We eten weer pompoensoep en daarna is er een buffet met kip en vis enz. Fruit toe.

15 januari

Mijn verjaardag. Ik krijg een tegoedbon van de Stichting

Vogelreizen van 500 Dalasi, te besteden in het winkeltje van AbCa's Creek. Daar kopen we 's middags honing, papayajam, peanutbutter en wonjoblaadjes voor. Ik kondig bij het ontbijt maar meteen aan dat ik bij de lunch op een drankje trakteer. Er wordt voor me gezongen. Om half negen gaan we naar Pirang Forest rijden. Voordat we instappen worden er al 3 Grijspechten gezien in de Kapokboom voor de ingang. Ik zie er nog maar één. Jenny en Wil hebben een leuk kanotochtje geboekt, dat eindigde bij een dorpje. Als we weggrijden blijken Ali en Modou weer genoeg stof voor discussie te hebben. Ze ratelen bijna aan één stuk door. Een roofvogel in een boom doet dit keer zelfs de deskundigen twifelen. De uitspraak: een Wahlbergs Eagle. Boven in een andere boom wordt door Ali of Modou een Green Pigeon ontdekt. Ongelooflijk dat-ie tussen de erop gelijkende Baobabvruchten wordt gevonden!

De Krokodilwacht! (Ruud Fuik)

Na een uur rijden komen we bij een oerwoud met echte lianen, veel geheimzinnige en mooie vogelgeluiden en Bavianen. De eerste vogel die tussen het gebladerte wordt gezien is de Greater Honeyguide. We sluipen over de smalle paadjes tussen palmen en stekelige bomen. Verderop zit boven in een boom een Pied Hornbill. Nog weer even verder zien we de Copper Sunbird (groen) heen en weer vliegen.

Fruit Bat in de receptie (Ruud Fuik)

zoek de uil

Op een bepaalde plek wachten we een tijdje; enkele van de vrouwen zittend op een boomtak, op de komst van een ral. Ondanks lokkend gefluit van Modou en de andere gids komt het beest niet tevoorschijn. Teruglopend krijgen we een vliegshow van vijf Kleine Bijeneters. De gids weet ook nog een uil te zitten. Daar gaan we ook even naar kijken, nou ja even... het is een zoekplaatje. Slechts een enkele krijgt hem te zien. De telescoop brengt uitkomst, al is ook dat nog een heel gezocht. Als men er bij AbCa's Creek lucht van krijgt dat ik jarig ben word ik door het hele personeel toegezongen. Mijn stoel is ook versierd. De middag brengen we door langs de kreek in een open hut. Om vijf uur brengt Ali ons een stukje weg en gaan we teruglopen. We zien geen nieuwe soorten, maar genieten van een aantal prachtige 'herhalingen'. In de

kale boom op de open vlakte zitten weer Palmnootgieren, wel tien nu. Er komt een man langs met een afgehakte palmnoot, wat gefotografeerd wordt. Emile belooft hem met een kleine gift.

16 januari

Adrie en Wil hebben nog een vaartochtje geboekt en zijn om 9 uur terug. Ze hebben er erg van genoten. Om kwart over negen vertrekken we, terug naar Banjul. Onderweg gaan we nog even een bospad inlopen, waar ons in ieder geval nog een Splendid Sunbird (fluorescerend groen en paars) en een Crombec (lijkt op een boomklever) ten deel valt. Sommigen van ons hebben sneller zicht op vogels die ik dan weer net mis, maar ik ben best tevreden met de 195 verschillende soorten die we zagen. Het totaal aantal waarnemingen van de groep (minstens door twee, soms alleen door Modou gezien...) is 245

passant met palmnoten (Emile Dirks)

geworden. Onderweg kopen Ali en Modou na enig onderhandelen een zak brandhout voor thuis. Emile maakt van deze gelegenheid gebruik door, na zijn bekende opening 'dames en heren, beste natuurvrienden', Modou en Ali te bedanken en hen te belonen voor hun goede werk met een dikke envelop Dalasi's. Emile bedankt ook de vogelaars voor hun inzet en Will op haar beurt spreekt de driekoppige 'leiding' waarderend toe. Ook Modou en Ali doen nog een woordje. Op zo'n moment voel je dat je toch een beetje familie bent geworden...

We krijgen gelegenheid om een half uurtje op een markt rond te kijken

van vnl. houtsnijwerk, kunst en mandjes. Diverse Gambianen zitten er hout te bewerken. Wij kopen aan de weg appels en pinda's. We zijn bijtijds op het vliegveld waar we Janus Verkerk ontmoeten, een andere reisleader van Stichting Vogelreizen, die een volgende groep gaat begeleiden. Bij hem kan eventueel overgebleven geld worden ingewisseld.

Na een voorspoedige vlucht zijn we om half tien op Schiphol, waar het 30°C kouder is dan in The Gambia.

Frans van der Feen

Aandachtig observerend (Emile Dirks)